

**В спеціалізовану вчену раду Д 12.105.03
Донбаської державної машинобудівної академії**

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата економічних наук

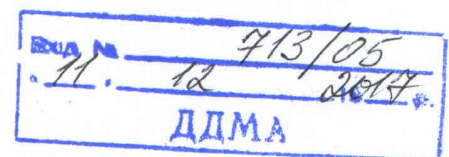
Тарасенко Олени Юріївни

*на дисертаційну роботу ПОЛГОРОДНИКА ОЛЕКСАНДРА ВІКТОРОВИЧА
«ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління
національним господарством*

Актуальність теми дослідження

Сьогодні державне регулювання економічної безпеки має забезпечувати стабільність функціонування та розвиток економіки. Питання вирішення проблеми виходу з кризи та забезпечення економічної стабільності має вирішуватись на рівні державного управління. В сучасних умовах господарювання одним з найважливіших елементів забезпечення економічної стабільності та прогресивного розвитку є економічна безпека держави. Зокрема важливим постає питання інтеграційних процесів в контексті забезпечення економічної безпеки України.

Отже, економічна безпека є одним з найважливіших національних пріоритетів і потребує посиленої уваги представників органів виконавчої влади, науковців та громади. В умовах нинішньої світової економічної кризи це питання набуває особливої актуальності.

Актуальність дисертації також підтверджується її зв'язком з планом науково-дослідної роботи Донбаської державної машинобудівної академії Міністерства освіти і науки України за темою «Трансформаційні перетворення господарської системи у контексті глобалізаційних змін: еволюція та управління» (номер державної реєстрації 0114U003939, 2014-2016 рр.), у рамках якої автором розвинуто теоретичні положення щодо визначення особливостей інтеграційних процесів в Україні, удосконалено методичний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки країни та надано організаційно-методичні рекомендації щодо формування державної стратегії інтеграції України до європейського економічного простору.

З огляду на це, наукове дослідження Полгородника Олександра Вікторовича, метою якого є розвиток теоретичного підґрунтя та вдосконалення методичних підходів до визначення закономірностей і специфічних рис інтеграційних процесів в Україні та формування на цій основі державної стратегії інтеграції до європейського економічного простору в контексті забезпечення економічної безпеки країни, є актуальним та своєчасним.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна

Наукові положення, що знайшли відображення в дисертації, повною мірою досліджені та достатньо обґрунтовані, про що свідчить структурна побудова та зміст роботи, 286 використаних літературних джерела з досліджуваної проблеми та обсяг проаналізованої інформації.

Основні положення, висновки і рекомендації, що витікають з дисертації, мають досить високий ступінь наукової обґрунтованості та достовірності, а мету і завдання дисертації досягнуто у повній мірі.

Наукова обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, отриманих здобувачем при виконанні дослідження, підтверджується їх публікацією у наукових фахових виданнях, що виходили на протязі 2013-2017 років; апробацією і схваленням на 4 українських і

міжнародних науково-практичних конференціях; практичним впровадженням в діяльність Департаменту економіки Донецької обласної державної адміністрації, Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму Луганської обласної державної адміністрації, а також впровадженням у навчальний процес Донбаської державної машинобудівної академії.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень і результатів підтверджується використанням значного обсягу фактичного матеріалу, широким спектром нормативних та інструктивних матеріалів, використанням сучасних прийомів і методів проведення економічних досліджень, серед яких: теоретичний підхід, емпіричний підхід, системний підхід, діалектичний метод, синергетичний підхід, конкретно-історичний метод, методи економіко-математичного моделювання, методи стратегічного аналізу.

Теоретичну і методологічну базу дослідження становлять праці вітчизняних і зарубіжних вчених в галузі формування і розвитку напрямків інтеграції та збереження економічної безпеки країни.

Висновки та рекомендації, які зроблені в дисертації, спираються на законодавчі та нормативно-правові акти з питань державного регулювання зовнішньо-економічної діяльності в Україні, документи G8 і G20, ЄС, ООН, НАТО, МВФ, дані Державної служби статистики України, вітчизняну аналітичну інформацію про стан соціально-економічного розвитку країни, монографічну і періодичну літературу та добре ілюстровані фактичним матеріалом. Висновки є логічно обґрунтованим підсумком виконаної роботи і абсолютною мірою відображають основні положення проведеного дослідження та можливі результати їхнього впровадження.

Наукова новизна одержаних результатів

Сформульовані в дослідженні наукові результати, що характеризують новизну виконаного дослідження, полягають у наступному:

удосконалено

концептуальні положення регулювання інтеграційних процесів в

Україні в контексті збереження економічної безпеки країни, що передбачають урахування ідей як економічного лібералізму так і ідей державного регулювання економіки та надають змогу поєднати інтегруючу дію ринкових сил і механізмів з державною політикою країн (стор. 59-63);

методичний підхід з формування державної інтеграційної політики щодо обґрунтування прийняття управлінських рішень, який представлений системою показників та методикою їх обчислення і визначенням інтегрального показника національної безпеки (стор. 104-129);

методичні основи формування моделі кластерної економічної інтеграції національної економіки в межах європейського економічного простору, які забезпечать підвищення рівня національної конкурентоспроможності в тих сферах, які можуть стати основою формування нових технологічних кластерів уже в рамках міждержавних економічних інтеграційних утворень, збільшуючи їх конкурентні позиції в глобальному масштабі (стор. 151-166);

методичний інструментарій обґрунтування вибору стратегії в сфері управління інтеграційними процесами держави, який представлений поєднанням результатів стратегічного аналізу потенціалу соціально-економічного розвитку України та прогнозуванням результатів реалізації стратегії на основі неокласичного синтезу в середньостроковому періоді та зв'язків неокласичного типу в довгостроковому періоді та здійснюється на основі конкретизації стратегій інтеграції, які формуються на основі парадигми економічного розвитку країни, таких як: стратегія «Глобальний лідер», стратегія «Регіональний лідер», стратегія «Транзитно-сировинний додаток» та стратегія «Збереження позицій» (стор. 167-190);

дістали подальшого розвитку:

сутність поняття «економічна інтеграція», яка представлена автором у вигляді процесу взаємопроникнення та зрощення економік сусідніх країн в єдиний господарський комплекс з урахуванням стійких економічних зв'язків на мікро- і макрорівнях, що дало змогу виділити таку економічну категорію як «інтеграційний процес» і визначити його як господарське та політичне

об'єднання країн на основі розвитку глибоких стійких взаємозв'язків і поділу праці, що вимагає узгодження різних сфер господарської політики зацікавлених країн з метою уникнення негативних наслідків господарської діяльності, збереження економічної безпеки країн-учасників та підтримання економічної рівноваги (стор. 14-27);

аналітичне забезпечення процесу оцінки національної безпеки країни на основі співвідношення рівня загроз та потенціалу, де виокремлено виробничу, демографічну, енергетичну, інвестиційно-інноваційну, продовольчу, соціальну та фінансову сфери, що надасть змогу обґрунтувати вибір стратегії інтеграції (стор. 64-74);

організаційно-економічний механізм реалізації стратегії інтеграції, який має враховувати як діючий потенціал країни, так і потенціал розвитку та має включати в себе методологію, розроблену концепцію та процедури реалізації стратегії (стор. 191-203).

Повнота викладу сформульованих в дисертації наукових положень, висновків і результатів в опублікованих працях

Основні положення дисертації висвітлено у 11 наукових працях, з яких сім – статті у наукових фахових виданнях, три – у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз; чотири – публікації у матеріалах конференцій. Загальний обсяг публікацій складає 5,10 ум.-друк. арк., з яких особисто автору належить 5,04 ум.-друк. арк.

Практичне значення результатів і висновків дисертації, пропозиції щодо їх використання

Наукові результати дисертації знайшли своє практичне застосування в діяльності окремих установ та організацій, зокрема, елементи аналітичного забезпечення процесу оцінки національної безпеки в регіональному розрізі та методичного інструментарію обґрунтування вибору стратегії управління інтеграційними процесами – в діяльності Департаменту економіки Донецької

обласної державної адміністрації (довідка від 26.10.2016 р. № 02-110/117); Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму Луганської обласної державної адміністрації (довідка від 29.11.2016 р. № 02-110/11). Результати дисертації використовуються в навчальному процесі Донбаської державної машинобудівної академії МОН України при викладанні курсів «Державне та регіональне управління», «Міжнародні стратегії економічного розвитку», «Міжнародна економічна діяльність України», «Міжнародна економічна інтеграція» (довідка від 11.10.2016 р. № 075/06-60).

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи

Позитивно оцінюючи отримані автором результати дослідження, необхідно відзначити дискусійні положення дисертації та окремі недоліки і зауваження:

1. У першому розділі роботи на стор. 37 автором зазначається, що поняття національної економічної безпеки по-різному розглядається в різних державах залежно від економічної політики, яку вони проводять. Проте автором не здійснено систематизацію визначення поняття «економічна безпека». Це посилює роботу.

2. На стор. 52 роботи зазначено «... в Україні загальний рівень фінансування наукової та науково-технічної діяльності в розрахунку на одного науковця приблизно в шість разів нижчий, ніж у США...» доцільно було б надати порівняльну характеристику фінансування наукової та науково-технічної діяльності України з країнами-членами ЄС та надати рекомендації щодо вирішення цього питання.

3. На стор. 112 автором зауважено, що головним національним пріоритетом країни в області економіки є підвищення добробуту народу, але не зовсім зрозуміло, за рахунок чого буде здійснюватися досягнення відповідного рівня добробуту населення, особливо в умовах економічної та соціальної кризи.

4. На стор. 136 автором зазначено, що економічна інтеграція може бути успішною тільки при дотриманні основних принципів, одним з яких є формування наднаціональних макроекономічних регуляторів, а також створення необхідних для цього національних умов і готовність національних агентів ринку, але не зовсім зрозуміло, які саме це повинні стати умови.

5. Наводячи особливості оцінки рівня економічної безпеки країни у частині роботи 2.2, слід було б більше уваги приділити розробці ефективних методів та інструментів оцінки рівня економічної безпеки країни.

Проте ці зауваження носять локальний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Полгородника О.В.

Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів

Зміст дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук на тему «Державне регулювання інтеграційних процесів в контексті забезпечення економічної безпеки України» відповідає паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. Обсяг, новизна виконаних Полгородником Олександром Вікторовичем досліджень, результати практичного впровадження, повнота висвітлення наукових положень у друці, апробація отриманих результатів у цілому відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій, які подано на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Дисертацію написано грамотною науковою мовою, її зміст носить пошуково-дослідницький характер, а положення, висновки і рекомендації є достовірними. У дисертації автором розвинуто теоретичні положення щодо визначення особливостей інтеграційних процесів в Україні, удосконалено методичний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки країни та надано організаційно-методичні рекомендації щодо формування державної стратегії інтеграції України до європейського економічного простору.

Автореферат є ідентичним дисертації і повною мірою розкриває викладені в ній наукові розробки.

За обсягом проведених досліджень, науковим рівнем, змістом і оформленням дисертація «Державне регулювання інтеграційних процесів в контексті забезпечення економічної безпеки України» відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13,14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами та доповненнями згідно з Постановою від 19 серпня 2015 р. № 656), а її автор, Полгородник Олександр Вікторович, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент -

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Донецького державного університету управління
Міністерства освіти і науки України (м. Маріуполь)

Тарасенко

О.Ю. Тарасенко

